

Bijlage 1 bij brief 'Invoering rekentoetsen en rekenexamens', 6 oktober 2015

Overige stand van zaken taal en rekenen

In de Voortgangsrapportage invoering referentieniveaus 2015 is aangekondigd dat over meerdere zaken dit najaar de stand van zaken zou volgen.¹ Een aantal van deze zaken is in deze bijlage opgenomen.

Pilots rekentoetsen ER, 2A en 3S

De pilots hebben als doel om aangepaste rekentoetsen te ontwikkelen en te testen bij de doelgroep. In de Rapportage taal en rekenen 2014-2015 van het CvTE (bijlage bij de brief) zijn de pilotresultaten opgenomen.

- De rekentoets voor leerlingen met ernstige rekenproblemen zoals dyscalculie (de rekentoets ER) wordt dit schooljaar officieel ingevoerd in vo en mbo.
- De gemakkelijker rekentoets voor vmbo-bb'ers, mbo-entree en mbo-2'ers voor wie 2F te hoog gegrepen is (de rekentoets 2A) wordt dit schooljaar wederom in pilotvorm afgenomen en nu ook in het mbo.
- Het onderzoek naar de rekentoets voor vwo'ers die meer aankunnen dan 3F (de rekentoets 3S) is afgerond. Op een later moment zal besloten worden of en wanneer de rekentoets 3S zal worden ingevoerd.

Centrale examens Nederlands vo en mbo

De stand van zaken rondom de centrale examens Nederlands vo en mbo is opgenomen in de Rapportage taal en rekenen 2014-2015 van het CvTE (bijlage bij de brief). Hier doen zich geen opvallende zaken voor. Op de specifieke situatie in vmbo-bb, entreeopleiding en mbo-2 is in de brief ingegaan.

Eindtoets po

In het schooljaar 2014-2015 is gestart met de invoering van verplichte eindtoetsing voor leerlingen in groep 8 van het reguliere basisonderwijs. De referentieniveaus worden stapsgewijs aan de eindtoetsen toegevoegd. Afgelopen schooljaar rapporteerde de Centrale Eindtoets PO, bij wijze van pilot voor het eerst over de beheersing van leerlingen op de referentieniveaus. De door het CvTE gepresenteerde cijfers (85% van de leerlingen) vertellen daarmee weliswaar niet het hele verhaal, maar geven wel een indicatie van de resultaten. Verreweg de meeste leerlingen in het reguliere basisonderwijs beheersen aan het einde van groep 8 het referentieniveau 1F voor zowel lezen (92%), taalverzorging (96%) als rekenen (90%).

Vanaf het schooljaar 2015-2016 moeten alle eindtoetsen die in het primair onderwijs zijn toegelaten, een indicatie te geven van de beheersing van de referentieniveaus. De aanbieders van de diverse eindtoetsen nemen de informatie daarover op in het leerlingrapport dat de school en de ouders van de leerling die de toets heeft gemaakt, ontvangen over het resultaat. Op hun beurt dienen de scholen deze informatie in te voeren in BRON. Volgend jaar kan daarom op basis van de informatie in BRON een volledig geaggregeerd beeld worden gegeven over de resultaten van leerlingen op de referentieniveaus in het basisonderwijs. Binnenkort zal ik uw Kamer nader informeren over de eerste ervaringen met de invoering van de verplichte eindtoetsing in het overgangsjaar 2014-2015.

Doorstroom naar hoger onderwijs met de rekentoets ER

Ten aanzien van leerlingen die in plaats van de reguliere rekentoets 3F, op hun cijferlijst een cijfer voor de rekentoets ER hebben, wordt in de motie Klaver/Mohandis verzocht 'niet akkoord te gaan met het stellen van extra toelatingseisen, uitgezonderd de PABO en lerarenopleiding'.² In lijn hiermee wordt een wetwijziging voorbereid om hiervoor een basis te leggen. Met de hbo-sector is afgestemd dat, zodra deze wetwijziging is gerealiseerd, bij ministeriële regeling de pabo zal

¹ Kamerstukken 2014-2015, 31 332, nr. 51.

² Kamerstukken 2014-2015, 31 332, nr. 49.

worden aangewezen als opleiding waarvoor deze doorstroombeperking geldt. De doorstroombeperking geldt voor leerlingen uit zowel vo als mbo.

Rapportage JOB

Jongerenorganisatie in het mbo JOB heeft in het voorjaar een onderzoek uitgevoerd naar het rekenonderwijs op mbo-instellingen en geeft in het rapport hierover ook aanbevelingen. Dit rapport is een bijlage bij de brief. De bevindingen zijn niet representatief, maar mbo-instellingen kunnen er wel hun voordeel mee doen. Aanbevelingen aan instellingen zijn bijvoorbeeld het investeren in het rekenonderwijs, het zorgen voor voldoende extra ondersteuning voor studenten met een achterstand en het zorgen voor goede informatievoorziening op alle niveaus.

JOB vraagt ook aandacht voor de kwaliteit van de rekendocenten, want de kwaliteit van het rekenonderwijs staat of valt hier immers mee. Ook de MBO Raad en NRTO hebben gevraagd om ondersteuning bij het opleiden van goede rekendocenten. Het opleiden van voldoende goede rekendocenten is een gecombineerde verantwoordelijkheid van de scholen en de opleiders, maar dit is ondersteund door het 'Raamwerk scholing en nascholing docent rekenen vo/mbo' te laten ontwikkelen.³ Over het opleiden van rekendocenten en het aansluiten van vraag en aanbod vinden gesprekken plaats met de sectorraden en lerarenopleidingen. Zoals gezegd geven veel scholen aan nog moeite te hebben met het vinden van voldoende goede rekendocenten. Scholen geven aan goede ervaringen te hebben met de inzet van docenten met een pabo-diploma voor het rekenonderwijs.⁴ Daarom is het voornemen om het op korte termijn mogelijk te maken dat pabo-gediplomeerden eenvoudiger en sneller als rekendocent in het mbo benoemd kunnen worden.

JOB vraagt ook om de keuze om voor alle studenten op niveau 4 referentieniveau 3F verplicht te stellen te heroverwegen, omdat dit niet voor iedereen nodig zou zijn. Met 3F is er echter eenduidigheid in de referentieniveaus tussen havo en mbo-4. Daarnaast vallen veel mbo-doorstromers nu uit in het hbo, omdat hun (taal- en) rekenvaardigheden onvoldoende zijn. Daarom wordt het referentieniveau 3F gehandhaafd voor mbo-4, maar kunnen – zoals in de brief gemeld – de komende jaren ook studenten die geen 5 halen, nog doorstromen naar het hbo, maar niet meer naar rekenzware sectoren. Voor die sectoren is hetzelfde cijfer nodig als vereist in het havo.

Daarnaast geeft JOB aan dat referentieniveau 2F voor een deel van de studenten in mbo-2 niet haalbaar is. Uit de resultaten blijkt dat een deel van de studenten in mbo-2 inderdaad nog moeite heeft met het behalen van het diploma. Met de maatregelen die in de brief worden genomen, mag ervan worden uitgegaan dat 2F over een aantal jaren wel haalbaar is voor de studenten in het mbo-2. Daarnaast wordt er gewerkt aan een makkelijker examen, namelijk het rekenexamen 2A, waarmee studenten hun diploma in mbo-2 kunnen halen. Hiervoor is ook een wetsvoorstel in voorbereiding.

Tot slot geeft JOB adviezen, zoals om de mogelijkheden te onderzoeken voor een examen op papier en om te zorgen voor minder talige opgaven. Dit is in lijn met het advies van de commissie Bosker, waarop in de brief van 25 juni 2015 is ingegaan. Tenslotte adviseert JOB om in de normering rekening te houden met de achterstand van studenten en te zorgen voor compensatiemogelijkheden.

Eindrapportages intensiveringstrajecten rekenen vo en mbo

De eindrapportages van het eerste intensiveringstraject rekenen in het vo en van het intensiveringstraject in het mbo zijn als bijlage bij de brief opgenomen. De ondersteuning is door de scholen gewaardeerd en heeft hen geholpen. De deelnemende scholen hebben dan ook, mede dankzij de intensiveringstrajecten, stappen gezet in het verbeteren van het rekenonderwijs.

³ Hogeschool Utrecht & ELWIEr, *Raamwerk scholing en nascholing rekendocent vo/mbo* (2014).

⁴ Zie bijvoorbeeld de rapportages van het Steunpunt taal en rekenen mbo over het intensiveringstraject rekenen mbo.